

FITTLER KATALIN GITÁR MESTERKURZUS – NEMCSAK GITÁROSOKNAK

I.

Középen Csáki András

Miként a Parlando 2024/2. számában beszámoltam¹, az idei tanévben különleges projektre vállalkozott a Galambos János Zenei Alapfokú Művészeti Iskola: egy sikeres pályázatnak köszönhetően három mesterkurzusból álló sorozatot rendezett. A zongoristák, a klarinétosok és szaxofonosok után a harmadik lehetőséget a gitárosok kapták, május 8-án.

Tárgyi emlék (hangszer) nyomán pillanatkép kiskamasz-koromból: jóképű nagyfiú villog (autodidakta módon szerzett) gitárjátékával, és lelkesedéséből arra is futja, hogy vállalkozzon „tudása” továbbadására. Az egyetlen alkalom során megmutatta a két „legfontosabb” akkordot, és kaptam ígéretet: ha ezeket tudom, továbbiakat is mutat...

Szekrény tetején békésen pihenő gitárom léte emlékeztet: „eszerint” engem sem hagyott hidegen a „gitár-örület”, az az időtálló vonzerő, amely időről-időre gyerekek sokaságát készíti arra, hogy gitározni akarjanak. Talán így a

---

¹ [Fittler Katalin: Emlékbresztő mesterkurzus Soroksáron](#) (Parlando 2024/2.)

legpontosabb a megfogalmazás, mert a gitártanulás (és főként a gitárgyakorlás) már kevesebbet érint. Mindenesetre, a felvételikén jelentkezők nagy száma tárgyyszerűen jelzi a hangszer népszerűségét.

A zeneiskolai alapvizsgázók számát tekintve kevésbé rózsás a helyzet – a gitárzene (gitáros kamarazene) különböző stílusai, műfajai iránti érdeklődés azonban életreszólóan megmarad. S minden bizonnyal a szülők gyerekkori gitárvonzalma is közrejátszik abban, hogy gyakran engednek gyermekeik kívánságának.

A gyermekkori emlékmozaik másik élő mozzanata az a kellemetlen érzés (mondhatni, fájdalom), amit a húrok lefogása kelt az érzékeny bőrön. Éppen ezért nem tudom szeretetteljes mosoly nélkül nézni a zeneiskolás gitárosok ifjú generációit, akik olymértékben túl tudják magukat tenni ezen, mint sportolók a sportsérüléseken...

Csáki András neve után nem kell titulusokat írni – neve önmagában is vonzerőt jelent mindazok számára, akik hallották őt koncerten játszani, avagy ismerik hangfelvételeit. Korábban is tartott már mesterkurzust a Galambos János ZAMI-ban (két éve; tavaly pedig Tokos Zoltán foglalkozott alkalmilag a vállalkozókedvű növendékekkel). Megvallom, gyakorló pedagógusként megkülönböztetett módon érdekelt: a „felnőtt” zenei élet nemzetközi porondján kiemelkedően sikeres művész-tanár hogyan talál hangot (közös nyelvet) a gyerekekkel. Utólag nem tudnám eldönteni, az élmények, vagy a tanulságok voltak túlsúlyban.

A soroksári zeneiskolában immár hagyománya van az aktív zenei életnek: az időről-időre begyűjtött hazai és nemzetközi versenygyőzelmek néhány tanár néhány növendékeinek kiemelkedő teljesítményének dokumentumai. Emellett azonban legalább ilyen mértékben figyelemreméltó, hogy az intézmény kiválóságai (ez már több tanár és diákot érint, gyakran kamara- vagy kiszenevari formációban) intenzíven részt vesznek a kerület kulturális életében. Mondhatni, nincsen rendezvény, ahol ne hallatnák (többnyire hangszer-)hangjukat. És még többeket érint, hogy szinte „menetrendszerűen” sorjáznak az iskolai események: pódiumkoncertek havonta, s amellet a tanszaki rendezvények. Minderről több fórumon adnak hírt, az internetes lehetőségek mellett bőségesen élve a hagyományos figyelemfelkeltéssel is. Plakátok sokasága tájékoztatja az érdeklődőket a közeljövő aktuális megmozdulásairól – s csak remélni lehet, hogy a figyelem kiterjed az időpontok követésére is.

Mesterkurzusról lévén szó, a lehetőségek további terjesztése a társ-intézményeket is megcélozza: más zeneiskolák tanárai is küldhetnek aktív résztvevőket – s ami legalább olyan fontos, növelhetik a hallgatóságot. Az ilyesfajta „kapcsolatok” eredményes alakulása hatékonyabbá tenné a vállalkozás eredményességét, ráadásul a vendégek mentesülnek az előkészítés-szervezés fárasztó munkájától.

A vállalkozókedv eredményessége a mennyiséget (hallgató-létszámot) tekintve kamara-jellegű, azonban a minőségi mutatókra nem lehet panasz.

Május 8-án hat növendékkel foglalkozott Csáki András, és a légkör jellemzésére aligha mondhatunk többet, mint hogy az „aktív résztvevők” végighallgatták társaik óráit is. A délután meglepetéseként a „kerekasztal-beszélgetés” hangszernyelven folyt: tanárok és diákok körbeülve „pengettek”, közösen kipróbálva azokat a technikai fogásokat (néha trükköket), amelyeket játékszabályként Csáki András megadott. A nap csúcspontja természetesen a vendégtanár szólóestje volt, amelynek különlegességét az adta, hogy hagyományos hangszere mellett egy romantikus gitáron is játszott Csáki András, olyan instrumentumon, amely az 1800-as évek elején volt használatos.

Élmények, tapasztalatok – bármilyen részletező beszámoló csak halvány visszfényüket adhatja. A „real time” az átélés alapfeltétele. Látni a kapcsolat

kialakulását az alkalmi tanár-diák páros között, figyelemmel követni a dialógussá váló kommunikációt, legyen szó zenei vagy technikai kérdésekről. És az sem utolsó szempont, ha feltűnik: a többször ismételt instrukciók értő fülekre találtak a hallgatók sorában, a később játszóik igyekeztek a hallottakat beépíteni játékukba. A visszatérő elemzési szempontok ugyanakkor diszkrét jelzések is lehettek a tanárok részére, segítség mindennapi munkájuk eredményesebbé tételéhez.

És feltétlenül megörökítésre kínálkozik az a tanulság, hogy a mesterkurzus korántsem csupán a meghirdetett hangszer játékosainak a hatáskörében működött (volna). Csáki András olyan interpretációbeli finomságokkal is foglalkozott, amelyekből bármely hangszeres tanulhatott volna. Tudjuk: egy-egy mű többféle kiadásban hozzáférhető, ez előadási instrukciók nemegyszer egymásnak ellentmondóak. Ez azonban korántsem jogosítja fel a kotta használóit arra, hogy ne olvassák teljességében a kottát (vagyis a hangokon túl az előadási utasításokat-javaslatokat is). Mert az ívek értelmezése a tagolás (formálás) plaszticitását segíti, a különböző dinamikai jelek pedig kimondatlanul

is arra vezetik rá a játékost, hogy a dinamikai szintek mindig relatívak, a „mihez képest” szempontja megtervezettséget igényel – s az eredmény nem marad el.

Csáki András arra is rávezette a növendékeket, hogy fontos az átgondolás és az elképzelés, a felmerülő lehetőségek feltérképezése, és a választás szabadsága. Plasztikus képei, a mindennapi életből vett példái módszertankönyvbe kívánczósan hatásosak voltak. Hozzájárultak a játékosok fantáziájának (aktivitásának) felszabadításához, és ennek következtében sikerült kimozdítania a bátortalanabbakat is a pontos, ám némiképp élettelen hangzásvilágból. És minden bizonnyal inspiráló lehetett együtt játszani a választott-tudott(nak vélt) darabot a művésztanárral, akinek hangszerhangja bátran-szabadon szárnyalt, és öröm lehetett társulni hozzá.

Játék sokféle van. Némelyiknek több, másoknak kevesebb a szabályuk. Fontos, hogy a szabályokról kiderüljön: nem csupán korlátokat jelentenek, hanem gyakran épp ellenkezőleg, az eredményességet szolgálják. Ennek a felismerésnek a birtokában „betartásuk” is örömforrás lehet – s ily módon a játékosság a minőségi igényességet szolgálja. Tehát, a játszva tanulás személyiségfejlesztő hatása is érvényesül.

Délután egy órakor kezdődött a mesterkurzus, közben jó érzékkel beiktatott rövid szünetekkel (pogácsázással), némi helyszín-átalakítással a gitárkör számára, majd a Díszterem visszarendezése koncertteremmé – hat órakor koncert, a közönségben szép számmal helyet foglaló gyerekekre való tekintettel megtervezett terjedelemben, a lelkes köszönetnyilvánító tapsot követő átíratrádással (Bach!). Aztán látogatás a művész-szobában, beszélgetések a folyosón – nehezen akaródzott elhagyni az épületet. Feltöltődve élményekkel-tapasztalatokkal, a fáradtság legkisebb rossz érzése nélkül. Abban a reményben, hogy jövőre lesz folytatás. Hasonló élmények a tanév bármely szakaszában üdítően hatnak, aktív és – látszólag – passzív résztvevőkre egyaránt. Ajánlom kipróbálásra e tapasztalatot!

II.

CSÁKI ANDRÁS ÉS TANÍTVÁNYAI

